

## בנגד ארבעה בנים דברת תורה:

אחד חכם. ואחד רשע. ואחד טם.  
ואהד שאינו יודע לשאול.

כל דבר שהוא מכובד אצלנו קבועים לו מקום, שהוא המקום נשמר אך בשביבו. מה שאינו קבוע לו מקום - אינו יקר בעיניו. אם התפילה קבועה בלבו, בהכרח קבוע לה מקום למשנה. ולהיפך, הקפדה על מקום קבוע תפעל על פנימיותו להגדיל ערך התפילה בלבו. והיינו בחינת "מקיים". עיקר התפילה הוא הרוגעים של בדיקות שאנו יכולים להפיק ממנה. בדיקות זו לא تعالה בידיינו בלי קבועות.

### בנגד ארבעה בנים...

יש ג' בחינות בשאלת קבועות:

- ג' מני שאלות
  - א. יש מקשה קבועה בתורת פירא שאין עלי' תשובה, ואין קבועיתו אלא אפקורסוט, שואף הוא להראות שהتورה מופרכת ח'ゴ. זהוי גדר שאלת הרשע.
  - ב. ויש מקשה ומעיין ומצא תירוץ ליישב - זהו בחינת תורה, שואף להבין ולברא.
  - ג. ויש אשר בהרגשים בקושיא חזקה שואלים לעצםם למה לא אבן וכו'. יודעים הם שהتورה אמיתית אלא תמהים על איזכיותם להבין [זהו אשר קבועיתו היא בגדrkoshiya על עצמו, וכמ"כ רעק"א בהגחותיו תדר "לא זיתי להבין וה' יאר עיני"].
- על קבועה שמקשים בבחינה זו אמר אאמו"ר בשם הגרש"ז מקלם: "שהkowski עצמה היא היא הтирוץ" דהkowski מבורת שלא עיינתי כדביי ולא הבנתי כראוי.

"הרק אך במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר וגוי" (במדבר יב, ב). על זה לקתה מרימות בצרעת משום לשון הרע. וצריך עיון, הרי רק קבועה הקשו על הנגנת משה, וכי שאלה של בוטול המקשה קבועה על הנגנת ושיטת רבו כבר הוא בעל לשון הרע? אבל דבר זה מבואר הקב"ה בכבודו ובעצמיו: "ומדוע לא יראותם לדבר בעבדי במשה?" (שם שם ח), אם שوال אדם שאלת או תמייה אבל יודע בלבו שהאמת עם

## רשות מה הוא אומר:

**מה העבדה הזאת לכם** (שמות יב, כו). **לכם ולא לו.**  
**ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל בפרק בעקר.**

מצותה ה' הינו עושים כן, ואם כן תחסר בהם נקודת עבודה ה'. משא"כ החוקים, הם עבודה ה' ודאי, שקיימים גזירותיו ית', רק מפני שהוא ית' צוה כן. וא"כ מ"ט נתן הש"ת את המשפטים? פ"י הרמב"ן (ויקרא ט, ט), משום שהש"ת רצתה להנות את בניו, שיהנו בהבינם את טעמי המצוות.

## ואף אתה אמר לו

- קיג -  
**החויזן לפ' ההבנה**  
 במשנה בפטחים (קטו ע"א) אמרו לפני דעתו של בן אביו מלמדו, והיינו כי אין ללמד ולחנן הילד אלא לפני הדרגתו והבנתו. ובכאן המקום לדבאי מה שכח רביינו במכתב שליח לבנו בלומדו בישיבת תל:

באמת יש לךacial חוב, שהרי כ"כ ימים ושנים חכיתי עד אשר תבקש ממנילכתוב לך מעוניini מוסר הבahirim המעמידים את האדם על דרך נכוна בחיים, ואמרתי ללבבי, הנהacha עד אשר תבין את גודל העניינים ואו אוכל להעניק לךמאת אשר למדוני רבותי ואבותי גוזלי הדורות וגאוני העבודה. ועתה בבקשך אחת ושתיים האם רואי כי אעכבר ממק דבר. הלא כל חי רוחי הוא לראותך מאושר בחיים, ובאמת לאמתו המציגות פשוטה היא אשר אך המוסר ולימוד התורה יעניקו לאדם עונג בחיים.

## רשות מה הוא אומר

- קיד -  
**השקפת הרשע**  
**ובונת מידותיו**  
**ולא משכנלו**  
 בעצם, עיקר קושיותו של הרשות נובעות ממידותיו הרעות. כי טרם שיטלט האדם במידותיו, וישבען אל השקפת הטהורה לאמת, א"א שתהיינה השקפותיו אמתיות. הוא רואה מה שירצה ומכיריע בשללו מסקנות אשר יחפוץ, כי משוחח הוא במידותיו ונוגע לרצונוינו. "השחד יעור עיני חכמים" - הוא חוק מוחלט.

משמעות זה أنه מוצאים לעיתים חכמים מתעסקים בשאלות חמורות בפילוסופיה, ומקשים ומפללים, אך המסתכל בבעיות ההן מצד כחות הנפש של

## גָּדָה שֶׁל פֶּסַח

האדם ימצא שכבר פושט האדם את המבוקחות ההן כפי הlk רוחו ע"פ מדות נפשו,  
ויש אשר יאחז החבל בשני ראשיים, בכל פעם כפי רצונו ונងעתו. ויש שיחשוב שבא  
ליידי מסקנה בעומק שכלו, ואינה אלא גניבת דעתו ע"י איזו מידת מדותיו הרעות.



- קש -  
 נתבונן נא על אדם רשע, אפיקורוס, הבא לחקר חדש, בסמכות שכלו בלבד,  
 עוד בunning ה'על בעיות עקרוניות, כגון אם נברא העולם בתכלית מכונת, ואם האדם אחראי  
 עבור מעשיו וכדומה.

נניח שאדם זה הוא בעל שלל חריף, מלומד ומשכיל, אבל بما שנוצע למדות  
 הנהו איש שמעולם לא נכנס בעובי הקורה לעבוד על עצמו ברצינות כדי להפוך את  
 טבעו הגס ולתKEN מדותיו הרעות. אם יעליבתו מישחו, יקום ויטור כדבי; אם יעשה  
 מעשה חשוב, ידרוש מן הכל את הנבוד הרואוי לו; אם יבוא לידי נסyon, לא יוכל  
 לבתו בו שלא ילק שלל ביד יצרו גם בתאות פחותות אחרות. וכך אם מופיע  
 בחיצוניתו כאיש הגון וטוב, כ"פילוסוף" מבקש האמת, מ"ם המדות טמונה  
 בתעלומות לבבו, כי לעקרן ממש נוצרות שנים הרבה של עבודה תמידית - עבודה  
 במסירותנפש ומאם גдол - ולאת לא היה לו פנאי.

כשאיש כזה בא לחקר על בעיות עקרוניות כנ"ל, אל נא נרמה את עצמנו  
לומר שהוא אדייש למגרי לנבי המסקנות האלטרנטטיביות הצפויות לצאת מחקירתו,  
שהרי אין אדם ניגש לחקרות שום בעיה שבעולם מבלי התעניניות קודמת,  
וההתעניניות היא בזו, שהאדם כבר צופה מראש שבפתרון הבעיה לצד זה או לצד  
זה יהיה נפקאהmina לגבי אחד מרצונותיו.

על כן, זה דברנו לאפיקורוס: ומה אתה בא אליו? בשכלך? כל זמן שמיוזתיך  
 הרעות במקומן - בתעלומות פנים הלב, הרי שככל אינו של וمسכנותיך אין  
 מסכנות. די יUIL הוא, אולי, לחשב חשבונות מתמטיים ולהסתיק מסכנות טכניות  
 שאין בהם שום נפקאהmina אישית ורצונית; אבל לבסוף בעיות מסווג الآخر, שיש  
 למסקנותיהן קשר עם המדות והרצונות? וכי איזו תביעה יש לך שנתקבל כ"אמת"  
 את תוצאות דיויני שלך בעניינים אלה? וכי המידות מתחשבות ב"אמת"? הרי אין  
 מתחשבות אלא במה שנוח להן ורצוי להן; חחו כל פרי דיויני שלך - הזרה שלובשת  
 היוצרה כshedorshim ממנו "פילוסופיה".

זהו כבר בבעיה בודדת שנוגעת אולי רק לפרט אחד מחייב. וא"כ מה נגיד  
כאן, כשהבעיה הנחקרת היא רבת-היקף מאד מאד, עד שככל תוכן חייו תלוי בה,  
ולולות בפתרונה נפקותות ורבות-הוצאות מאד, הנוגעות לכל אחד מרצונותיו ולכל  
אחד ממדותיו ושאייפותיו לכל ימי חייו; דהיינו אם יהיה, כל ימי חייו, להתלבט

## רבי אליהו אליעזר דסלר

בתודירות בכבישת רצונותיו הפחותים כדי לחיות ע"פ דרישות יוצרו; או יכול לחיות בלי עול ובלי מעזר לתאותיו, בלבד ממה שאולי יוכל בטובו לשום עצמו ע"פ שרירות לבו.

ובבעה כזו וזכה זה להבטיח לנו שיבוא למסקנה אמתית בסמכו על דיוני שכלו! הרי השפעת כה נגיעה - ואפי' הקלה שבקלות - היא על כל תהליכי דיוני השכל, ובידה לעות כל דרכיו ולסלף כל מסקנותיו. וכך הרי לא שאלת נגיעה מידיה אחת או שתים, אלא נגיעה הכלולה מכל מרבית המהות והרצונות גם יחד, שכולם צועקים 'חמס'! ומטים את השכל להטעים דבריו לצד הפטرون הרצוי להם.



- קא -

האדם הולך אחרי המיניות כדי להתריר לעצמו את כל רצונותו באין מפריע. אמרם ז"ל: "יודעין היו ישראל בעבודה זורה שאין בה ממש, ולא עבדו בעבודה זורה עד בunning והיל אלא להתריר להם עריות בפרהסיא" (סנהדרין טג עב). הרי שהngeיעות הן סבת המיניות. מכאן לממנו, שאי אפשר שניצל האדם ממיןות כל זמן שהוא מלא פניות של תאונות העולם הזה. הוא בא לידי כפירה כיון שהngeיעות משחדות ומעוררות את שכלו להתריר לעצמו את רצונתו.

לכן גם גודלי השכל נכשלו - ונכשלים גם היום - בcpfירה. משומך כך אין עצה למי שעסיק בספרי מיניות אלא בביטול הנגיעות - לשאוף להקטין את השלא לשם במעשהיו, להתרחק מפנויות לענייני עולם זהה, עד כמה שאפשר.

ומה יעשה זה שיש בו ממידת התאה, והוא מלא נגיעות של שאיפות לערכי עולם זהה? הוא לא יבא לידי אמונה על ידי חקירות שכליות, כי רצונותו יהיו בעוכרו. אלא יעסוק באמונה פשוטה, בlij התחכבות, בחינוך והרגל למעשי מצוות - אם גם חיצוניים בראשיתם - ובלימוד התורה בהתמדה, ולאט לאט יוחלשו תאונותיו ויודרך לבו, ואז יזכה לאמונה פנימית זכה.

### מה העבדה הזאת לך?

- קז -

יש דעות הטוענות: האדם המאמין بكل אחד והוא יש בדרכיו בין אדם לחברו וטהור בחיו האשים, למה לו עוד lkim מצוות שלא מבין אותן ולא רואה בהן שום תועלת לו ולזולתו?

הטעות העיקרית היא בזה שהוא נכנסים להבנת בררים אלו בكمעת השכל החושי שלהם, והיאך יכולعقل האדם, אפילו שכלו של אריסטו לדון על דברים נפשיים בשעה שאין לו שום הכשרה ושום עזרה אנלטית כמו שיש לאנושות